

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 68/2017 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen opintolainan ottamisesta huomioon opiskelijoiden asumistukea myönnettäessä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Outi Alanko-Kahiluodon /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 68/2017 vp:

Onko hallitus aikeissa valmistella kevään puoliväliriiheen kannustinloukkutyöryhmän esille nostamaa mallia opintolainan huomioimisesta opiskelijoiden asumistuessa ja

aikooko hallitus tarkastella kannustinloukkutyöryhmän esityksiä tulonjaon, eriarvoisuuden ja koulutuspolitiikan näkökulmasta ja teettää asianmukaiset vaikutusarviointit jo ennen lakiesityksen kirjoittamista ja tuomista eduskuntaan?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Vuoden 2017 talousarvioesityksen yhteydessä sovitussa työllisyyttä lisäävistä toimista koskevassa päätöksessään hallitus on sitoutunut kannustinloukkujen purkamiseen ja työvoiman liikkuvuuden edistämiseen. Valmistelua varten asetettiin valtiovarainministeriön vastuulla oleva asiantuntijaryhmä, jonka tehtävänä oli tehdä ehdotuksia työnteon kannustimien parantamiseksi vaikutusarviointineen. Ryhmän tehtävänä on käydä läpi kannustinloukut ja työvoiman liikkuvuuden esteet sekä tehdä näihin liittyviä toimenpidesuosituksia. Työryhmän määräaika päättyi 28.2.2017.

Kannustinloukkuja ja alueellista liikkuvuutta selvittänyt työryhmä tuotti hallituksen käyttöön listan toimista, joita se esitti syvällisemmin selvitettäväksi. Työryhmä ei siten tehnyt varsinaisia ehdotuksia, vaan kunkin työryhmän esille nostaman aihealueen toimenpiteiden vaikutusarviointia tulee syventää. Työryhmä ei myöskään tehnyt kokonaisarviointia esille nostamiensa eri toimenpiteiden vaikutuksista eri väestöryhmiin. Työryhmän esille nostamat toimenpiteet edellyttävät näin ollen jatkoselvittämistä ennen päätösten tekemistä.

Opiskelijat siirtyvät yleisen asumistuen piiriin 1.8.2017. Siirto yleiseen asumistukeen muuttaa merkittävästi opiskelijoiden asumisen tukemista. Yleiseen asumistukeen oikeutettuja opiskelijoita on vähemmän kuin opintotuen asumislisään oikeutettuja opiskelijoita, mutta keskimääräisen asumistuen määrä on suurempi kuin asumislisä. Asumistuki kohdentuu siten nykyisistä harvemmille opiskelijoille ja niille, joilla on suuret asumismenot suhteessa tuloihin. Uudistus myös siirtää yhteiskunnan rahamuotoisen tuen painopistettä opintojen tukemisesta asumisen tukemiseen. Opintotukijärjestelmän asumislisän saamisen edellytys on tuen tarpeen lisäksi päätoiminen opiskelu, mutta yleistä asumistukea maksetaan ilman opiskeluelvoitetta. Näin ollen opintotuen kannustavuus opiskeluun voi vähentyä. Toisaalta yleistä asumistukea saadakseen opiskelijan ei kannata lisätä työssä käyntiään, mikä voi lisätä kannustavuutta opiskeluun.

Kuten kannustinloukkuja ja työvoiman alueellista liikkuvuutta selvittänyt työryhmä selvityksessään totesi, opiskelijoiden asumistukisiirron vaikutuksia asuntomarkkinoihin, opiskelijoiden kannustimiin sekä asumistuen menojen kehitykseen tulee seurata. Työryhmä selvitti yhtenä toimenpiteenä opintolainan

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 68/2017 vp

huomioon ottamista tulona asumistukea myönnettäessä. Selvityksen mukaan toimenpide vaikuttaisi noin 40 prosenttiin opiskelijakotitalouksista, joiden tulot vähenisivät ruokakunnan jäsenmäärästä riippuen noin 80-200 euroa kuukaudessa. Tukitason pieneneminen ohjaisi opiskelijoita täydentämään tulojaan lisärahoituksella eli opintolainalla tai työnteolla. Opintolaina olisi opiskelijoille hieman kannattavampi kuin lisätyön tekeminen. Toisaalta jos opiskelija ei haluaisi nostaa opintolainaa tai hän ei sitä saa, toimenpide voi ohjata opiskelijoita lisäämään työntekoa, mikä puolestaan pidentää tutkintoaikoja.

Opintolainan huomioon ottaminen tulona asumistukea myönnettäessä oli yksi kannustinloukkutyöryhmän selvitys, ei varsinainen ehdotus. Jo selvityksen perusteella voi havaita, että toimenpiteellä voi olla osittain ristiriitaisia vaikutuksia opiskelijoiden kannustimiin. Päätöksiä opiskelijoiden asumisen tukemisesta ei myöskään voida tehdä pelkästään kannusteiden näkökulmasta, vaan olennaista on eri toimenpiteiden vaikutusten kokonaisarviointi. Tulevan asumistukisiirron vaikutuksia opiskelijoiden toimeentuloon, kannustimiin ja käyttäytymiseen tulee siten seurata ja tutkia ennen kuin mahdollisten uudistusten tarvetta voidaan arvioida.

Helsingissä 28.3.2017

Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula